

INLEIDING

Over deskundigheid, vernieuwing van onderwijs en professionalisme

Er is, vinden we, weer een belangrijk Moernummer tot stand gekomen. Hoewel het lager beroepsonderwijs (L.B.O.) daarin centraal staat, zijn de artikelen voor alle onderwijsgeven- den van belang.

Er zijn drie aanleidingen voor dit Moernummer:

- 1 men is bezig de structuur en de inhoud van het totale L.B.O. te veranderen ('veralge- meniseren'), inclusief het programma moedertaal (onlangs is het concept (deel)raamplan Nederlands tot stand gekomen);
- 2 de studiegroep van de V.O.N., WAR geheten, heeft haar studie over het L.B.O. beëin- digd met de publicatie *Ik lig er niet wakker van . . . A.V.O.-leraren uit het Lager Beroeps- onderwijs over onderwijsvernieuwing*;
- 3 de V.O.N. wil komen tot de oprichting van een L.B.O.-werkgroep in relatie tot de recente ontwikkelingen in het L.B.O., met name de totstandkoming en uitwerking van het deel- raamplan Nederlands (zie de V.O.N.-info achterin).

Dick Nierop, medewerker van het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum (A.P.S.) en co- ordinator van het project 'Coördinatie 4-jarig l.b.o.', geeft in het eerste artikel de feiten weer rond de veranderde opzet van het L.B.O.; ook doet hij verslag van de samenwerking tussen de Landelijke Pedagogische Centra (L.P.C.) en het 'veld' aan de totstandkoming van het deelraamplan Nederlands.

Tineke Krol heeft zitting namens het 'veld' - van welk stukje 'veld', dat kan ze u niet ver- tellen - in de commissie die het deelraamplan Nederlands moet opstellen. In het tweede ar- tikel beschrijft ze haar ervaringen in deze commissie. Het derde artikel is een interview van Tineke Krol met leraren van een school voor lager huishoud- en nijverheidsonderwijs (L.H.N.O.) die vernieuwingen op hun school trachten door te voeren.

Paul van Engelen en Anita Koster, die dramatische expressie geven op L.B.O.-scholen, ge- ven daarover hun opvattingen, waarbij ze ook ingaan op het deelraamplan.

Zullen de nieuwe lerarenopleidingen (N.L.O.'s) een belangrijke bijdrage leveren tot veran- dering van het L.B.O.? In het vijfde artikel geeft Hans Westra, medewerker aan de Anne Frankstichting, een antwoord op deze vraag.

Het laatste artikel is een voorpublicatie van het nieuwe boek van de WAR *Ik lig er niet wak- ker van . . . etc.*

Een belangrijk probleem dat in dit nummer aan de orde wordt gesteld is de kwestie hoe leer- plannen tot stand behoren te komen en hoe de dagelijkse praktijk daarbij betrokken moet worden. Vooral de eerste twee artikelen gaan nader in op dat aspect. Er wordt door de Lan- delijke Pedagogische Centra (L.P.C.) wel degelijk vanuit gegaan de uitvoerders te betrek- ken bij veranderingen. Een voorzichtige conclusie is echter dat deskundigen van de L.P.C. de uitvoerders er op een verkeerde manier bij hebben betrokken. Tineke Krol beschrijft de grote communicatiestoornissen tussen ontwikkelaars en mensen van de praktijk. En hier- mee zijn we weer bij dezelfde problematiek als gesignaleerd in Moer 1976:2 over de didac- tische werken, te weten: met het knappe denkwerk van onderwijskundigen en didactici

blijkt moeilijk in de praktijk te werken. Hoe het dan wel moet? Dit Moernummer geeft daar hopelijk een beetje een antwoord op, omdat vooral praktijkmensen aan het woord worden gelaten. Bij pogingen tot verandering van het onderwijs blijkt dat onderwijskundigen met hun theoretische ideeën de praktijkmensen benaderen, maar - zo is onze mening - er zou in samenspraak tussen beide groepen, waarbij ook onderzoekers moeten worden betrokken, veel beter gewerkt kunnen worden.

Bij onderwijsverandering speelt ook voortdurend de problematiek van oppervlakkige, modieuze of trendmatige vernieuwing versus vernieuwing die op pedagogische en maatschappelijke principes is gebaseerd. Paul van Engelen en Anita Koster werken in hun artikel over dramatische expressie bij het L.B.O. deze problematiek nader uit. Zij bespeuren - ook in de geleerden van de V.O.N. - vernieuwingsverschijnselen van het eerste soort, die weinig of niets te maken hebben met het V.O.N.-beginsel van 'emancipatorisch onderwijs'.

Een ander belangrijk punt dat in dit nummer aan bod komt, is: bieden de nieuwe lerarenopleidingen (N.L.O.'s) perspectieven voor verandering van het L.B.O.? Hans Westra stelt een vergelijkend onderzoek in tussen de N.L.O.'s en de al zeer lang 'geprofessionaliseerde' pedagogische academies (P.A.'s). Wat dat 'professionele' aspect betreft, winnen de P.A.'s het ruimschoots van de N.L.O.'s. Voorlopig hoeft men dus van de N.L.O.'s nog niet al te veel te verwachten. Aldus Hans Westra.

P.S.

- 1 Dick Nierop ontvangt graag reacties op het concept deelraamplan Nederlands. Het kan bij hem besteld worden. Hij is ook bereid nadere informatie te verstrekken.

Adres:

Secretariaat project 'Coördinatie 4-jarig l.b.o.'

t.a.v. D. S. Nierop, Algemeen Pedagogisch Studiecentrum,

Postbus 7888, Amsterdam.

Tel. 020-441815.

- 2 U kunt ook reageren in Moer. Reacties - te sturen naar het redactiesecretariaat (zie de binnenzijde van de Moeromslag) - zijn van harte welkom.
- 3 Wie nog actiever wil optreden, kan lid worden van de L.B.O.-werkgroep van de V.O.N. (zie hiervoor de V.O.N.-info achterin).
- 4 Het nieuwe boek van de WAR *Ik lig er niet wakker van* . . . etc. verschijnt in september. Over de wijze van bestellen: zie de V.O.N.-info achterin.

Guus de Bakker

Frans van de Pieterman